משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר קדשים

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה כריתות

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה כריתות

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-כריתות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה 38-202611161024v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ג 4
פרק ב 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
פרק ג 4
משנה א 4
משנה ד 5
משנה ט 5
משנה י 5
פרק ד 6
משנה ג 6
פרק ה 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ה 6
משנה ח 7
פרק ו 7
משנה א 7
משנה ג 7

פרק א

משנה ג

[אות א] **במשנה המפלת סנדל או שליא**. אע"ג דבלא"ה מחוייבת קרבן משום הולד דהא אין סנדל בלא ולד שעמו כמ"ש התי"ט (פ"ג דנדה משנה ד') מ"מ נ"מ דאם ילדה הולד בעודה נכרית וסנדל אחר שנתגיירה. גמ' (פ"ג דנדה דף כ"ו):

פרק ב

משנה א

[אות ב] **בר"ב ד"ה והמצורע. זה אחר זה**. וכן זכר מטמא בלובן ונקיבה באודם. תוספות:
[אות ג] **ברע"ב ד"ה גר מחוסר. וטבל מותר**. וכ"כ הרמב"ם בפירוש המשנה. אולם בפ"א מהלכות מחוסרי כפרה כתב דאסור לאכול בקדשים ומ"מ אינו ממחוסרי כפרה שקרבנו עכבו מלהיות גר גמור ומפני זה אינו אוכל בקדשים שעדיין לא נעשה ככשרי ישראל כו'. וכ"כ רש"י בסוגיא ד"ה גר מעוכב כו' ולפ"ז לא פליגי ראב"י ורבנן לדינא והא דאמרי' בריש מסכתין דמניינא דמתני' דהכא לאפוקי מדראב"י. היינו לענין דאינו ראוי לחשבו מכלל מחוסר כפרה. וכ"כ להדיא בתוס' שם:
[אות ד] **תוי"ט ד"ה ונזיר ליינו. נתני נמי נזיר טמא**. כך פרכי' בגמרא. וקשה הא בסמוך מתניתין ג' ס"ל דמונה נזירות טהרה מיום השביעי כמ"ש הרע"ב שם. וא"כ י"ל דראב"י ג"כ סל"כ וא"כ ליכא עיכוב בקרבן למיחל נזירות טהרה. גם י"ל דס"ל כר' דמיום השמיני מונה אף דלא הביא קרבנותיו כדאיתא בנזיר (דף י"ח ע"ב) וצ"ע:

משנה ב

[אות ה] **תוי"ט ד"ה ונזיר שנטמא. כי מייתי קרבן בשוגג**. תימא א"כ נכתוב קרא בשוגג. תוס':

משנה ג

[אות ו] **במשנה עד שיביא את חטאתו**. עיין ערכין (פ"ד מ"ג) בהרע"ב וצ"ע:

פרק ג

משנה א

[אות ז] **במשנה עד אומר אכל**. עיין בהרמב"ם ובהשגות דפירשו דמיירי שהיה ב' חתיכות אחד חלב ואחד שומן וע"א אומר שאכל החלב וע"א אומר שאכל השומן. ועיין בתי"ט לקמן (ברפ"ד):

[אות ח] **במשנה מביא אשם תלוי**. משמע דעד אחד בהכחשה מע"א מיקרי ספק ולא אמרינן דע"א בהכחשה לא כלום וכן משמע במתניתין (ספ"ה דטהרות). ועיין בספר מחנה אפרים (ה' עדות סי' ח'). (עיין בש"ך יו"ד סי' קכ"ז):

משנה ד

[אות ט] **במשנה היתה שבת**. בס' קצות החושן (רס"י כ"ח) הקשה הא בכה"ג אינו חייב אשם כיון דקלב"מ ופטור מקרן ואשם כמ"ש תוס' פסחים (דף כ"ט) עיי"ש:

משנה ט

[אות י] **במשנה צירף המעילה לזמן מרובה**. בהרמב"ם (פרק ח' מהלכות שגגות) איתא דבמעילה שליח שעשה שליחותו חייב המשלח:

[אות יא] **ברע"ב ד"ה תאמר באכילת נותר. אי קבלה מיניה ר"י**. לענ"ד נראה דמסתימת סוגי' (דף י"ב) דלר"י תמחויין מחלקין גם בחטאת מוכח דהעיקר דלא קביל מיניה ומשום דס"ל לדמות חטאת למעילה. ובאמת בה' תמחויין מחלק גם בחטאות דאם לא כן אלא דקיבל ממנו והיינו מכח הפירכא דמעילה חמור יהא מוכח דס"ל לר"י דה' תמחויין מחלקים רק במעילה דאם איתא דגם בחטאת מחלקים קיימא הק"ו דה' זבחים מתמחויין דחטאת:

משנה י

[אות יב] **במשנה ומה אם הנדה**. קשה לי איך ילפינן שבת מנדה הא איכא למפרך דנדה שאני שכן נהנה. כמ"ש הרע"ב (במ"ט):

[אות יג] **ברע"ב ד"ה בהמה כשבת. מרבי אליעזר**. לפ"ז המסקנא דבא על ה' בהמות דאינו חייב אלא אחת כיון דרק הוא מוזהר. ותמוה לי על דברי תוס' רי"ד (קדושין דף ע"ז ע"ב) דכתב בפשיטות דנ"ל דגם בבהמה אמרי' גופים מחולקים דמה לי רבע ה' בהמות ומה לי בא על ה' נשים נדות והא הכא מבואר בהיפוך דיש חילוק בנדה יש בה ב' אזהרות מה שאין כן בבהמה. ואם התוספות רי"ד ס"ל דלהלכה כר"ח דרע"ק קיבל ואף שבתות כגופים מחולקין. כמו שפסק הרמב"ם. קשה בהיפוך דמה צריכים לדון מסברא דרבע ה' בהמות חייב. הא כיון דרע"ק קיבל דבריו הרי מפורש דחייב. וגם ל' התוספות רי"ד דמה לי רבע ומה לי בא על ה' נשים. הא הפרש גדול ביניהם. דבנדה היא מוזהרת כדקתני הכא במתניתין. וצע"ג. גם קשה לי לרבה דלא קיבלה ממנו ובהמה כשבת היינו דגם בבהמה מיבעיא ליה כיון דהיא אינה מוזהרת עליו. הא במתני' (ג' פ"ה דחולין) שחטה ואח"כ שחט שני בניה סופג שמונים הרי דגם בבהמה אמרינן גופים מחולקים:

פרק ד

משנה ג

[אות יד] **הרע"ב ד"ה משום שם אחד. כגון שתי נשים נדות.** קשה לי דבזה אף בנדה וטהורה עמו ונתכוין לטהורה ובא על הנדה דהוי מתעסק ממש דנתכוין על דבר המותר גם כן חייב כדאמרינן המתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה ורש"י כתב דשם א' היינו תאנים ותאנים. ותאנים וענבים הוי ב' שמות ותאנים לבנות ושחורות בזה פליגי דר"ש ס"ל דהוי שם א' ולכ"ע חייב ורבי יהודה ס"ל דהוי ב' שמות וגם בזה פוטר ר"י:

פרק ה

משנה א

[אות טו] **תי"ט ד"ה בין טמאים. חיה ועוף.** זהו אינו בסוגיין דממילא בכלל עוף ובהמה גם טמאים. אלא דדרשינן כלל ופרט לרבות כוי והיינו למ"ד דכוי בריה בפ"ע. ובתוס' דהקשו דעוף טמא דלית ביה טומאה חמורה ומנלן דדמו אסור. לשונם בזה אינו מדוקדק. דהא לעוף סתם כתיב וגם טמא בכלל. אלא דקושייתם דאיך אמרינן מה הפרט שיש בו טומאה קלה וחמורה וכו' הא בעוף טמא ליכא טומאה חמורה וצ"ע:

[אות טז] **תי"ט ד"ה שהנפש. דלאחר שמת לא ע"כ.** דחלל לא שייך רק באדם ולא בבהמה. אלא דדם שחיטה מכשיר מדכתיב על הארץ תשפכנו כמים מה מים מכשיר אף דם מכשיר וזהו רק בדם השחיטה אבל לא במת דנפק אחר שמתה (* עיין פסחים ד' ט"ז):

משנה ב

[אות יז] **הרע"ב ד"ה וחכמים פוטרים. דבחטאת כתיב מצות.** ור' עקיבא ס"ל דמצות א"ת דדוקא היכא דודאי קרבן קבוע אבל מטומאת מקדש דהיא בעולה ויורד אינו מביא על ספיקו א"ת והא דלא אמרינן דאין גז"ש למחצה היינו מכח הקישא דואם נפש דההיקש מייתרא. ורבנן דס"ל דההיקש לא מייתרא דצריך לכסף שקלים אלא דראוי לומר דאין הקש למחצה בזה אמרינן דגז"ש עדיף לומר אין גזירה שוה למחצה:

משנה ה

[אות יח] **במשנה שניהם מביאים חטאת אחת.** ותימא דהא בעי סמיכה ושניהם אי אפשר לסמוך דא"כ איך יעשה עבודה בקדשים. תוס' ישנים פ"ק (ז' ע"ב). וע' בתוס' זבחים (דף ע"ה ד"ה האי משוך) שתירצו דתקנו חז"ל שיביא בלא סמיכה כדי לפטור עצמו מחיוב קרבן. והובא בתי"ט (רפ"ח דזבחים מ"ב ד"ה וזה יקריב):

משנה ח

[אות יט] **תוי"ט סד"ה ר"ש אומר. משנה דשבועות.** לא ידעתי סרך קושיא דהא בשבועות יש עוד אוקימתא דמיירי בחצי שיעור ור"ש לטעמיה דכ"ש למכות אלא ר"י מוקי לה בכולל נבילות וכשרות דאמרינן התם דר"ש לטעמיה דלית ליה כולל דתניא האוכל נבילה. וא"כ י"ל דניחא ליה הכא למפרך לכ"ע אף לר"ל וגם ר"י בעצמו אלולי ברייתא דהאוכל נבילה דשמעינן ליה לר"ש דל"ל כולל לא היה מוקי לה מתני' בכולל דמקשה מ"ט דר"ש דפוטר והוי מוקי לה בח"ש אף דלא אתיא מתני' ככ"ע אלא כיון דממילא מצינו דר"ש ל"ל כולל מוקי יותר באוקימתא רויחא בכולל. גם י"ל דאף לאוקימתא דר"י הא י"ל דטעמא דר"ש דלית ליה כולל באיסור הבא ע"י עצמו. אבל באיסור הבא מאליו אית ליה. כדס"ל התם לר"ל אליבא דכ"ע ה"נ ס"ל לר"י אליבא דר"ש. ומה דאמרינן התם על אוקימתא דר"י מ"ט דר"ש וכו' ר"ש לטעמיה דתניא האוכל נבלה וכו' היינו דנקט האמת דר"ש ל"ל כולל אבל פשיטא דלא הו"מ למפרך מהתם די"ל דר"ש רק באיסור הבא ע"י עצמו לית ליה כולל:

פרק ו

משנה א

[אות כ] **תי"ט סד"ה והבשר יצא. דגמר ומקדיש.** קשה לי הא כיון דאמרינן דגם לר"מ בנשחט גמר ומקדיש א"כ הוי זבח פסול ממש ואמאי כתבו דמיחזי וצ"ע:

משנה ג

[אות כא] **הרע"ב ד"ה מתנדב אדם. נדבה הוא.** בתבואות שור (סי' ה' סק"ח) כתב דמשמע דתרי תנאי הוי דר"א דת"ק ס"ל דהוי נדבה ממש ור"א דאמרו לו ס"ל דהיא מספק שמא חטא. ומה דפירש"י והרע"ב (בפ"ב מ"י דחולין) כר"א דאמרו לו ע"ש: